

آینده علوم انسانی اسلامی در ایران: تحقیقی مبتنی بر تحلیل روند

محمد تقی موحد ابطحی^۱

چکیده

در سند الگوی پایه اسلامی ایرانی پیشرفت آمده است که تا سال ۱۴۴۴ ایران به کشور پیشتاز در تولید علوم انسانی اسلامی تبدیل خواهد شد. در دهه‌های گذشته بحث‌های گسترده‌ای در ارتباط با معنا، امکان، ضرورت و چگونگی دستیابی به علوم انسانی اسلامی انجام گرفته و مراکز متعدد فرهنگی، آموزشی، پژوهشی و سیاست‌گذاری تأسیس شده تا این هدف را محقق سازند. با وجود این، تاکنون تحقیقی در ارتباط با آینده این ایده به انجام نرسیده است. پرسش محوری این مقاله آن است که آیا پیشتازی ایران در تولید علوم انسانی اسلامی تا سال ۱۴۴۴ ممکن است؟ در این راستا پس از نقد پیش‌بینی‌های بی‌آینده بودن ایده علوم انسانی اسلامی به دو شیوه پیشینی و مستقل از شواهد تاریخی و پسینی و مبتنی بر شواهد تاریخی، با بهره‌گیری از روش تحلیل روند، نشان داده می‌شود که ایده علوم انسانی اسلامی، ایده‌ای رو به رشد و در نتیجه آینده‌دار است؛ هر چند اگر این فرایند مطابق با روند دهه‌های گذشته پیش برود، دستیابی به افق تصریح شده در سند الگوی پایه اسلامی ایرانی پیشرفت در سال ۱۴۴۴ دور از انتظار است. در پایان با بهره‌گیری از نظر نخبگان این حوزه، برخی از عواملی که می‌تواند در سرعت بخشیدن به این روند تأثیرگذار باشد، معرفی شده است.

واژگان کلیدی: سند الگوی پایه اسلامی ایرانی پیشرفت، علوم انسانی اسلامی، آینده‌پژوهی، تحلیل روند، تأثیر بر روند.

۱. استادیار پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، عضو مدعو اندیشکده معنویت مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت،